

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Vår ref.: 167604/2016 - 2016/10948

Deres ref.: 16/4797-

Dato: 04.11.2016

HØRINGSSVAR – NOU 2016:7 Norge i omstilling – Karriereveiledning for individ og samfunn – Østfold fylkeskommune

Vedlagt følger høringssvar fra Østfold fylkeskommune, med forbehold om politisk behandling,

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk signert av
Geir Syvertsen
rådgiver

Vedlegg.

Saksnr.: 2016/10948
Løpenr.: 150975/2016
Klassering: A00
Saksbehandler: Geir Syvertsen

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaknr.
Styret for Ungdommens Fylkesråd	15.11.2016	
Flerkulturelt råd	16.11.2016	
Fylkesrådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	17.11.2016	
Yrkesopplæringsnemnda	17.11.2016	
Eldrerådet	18.11.2016	
Opplæringskomiteen	22.11.2016	
Fylkesutvalget	24.11.2016	

Høringsuttalelse. NOU 2016:7 Norge i omstilling- karriereveiledning for individ og samfunn

Vedlegg

- 1 Høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet datert 22.07.16
- 2 Partenes kommentar til NOU 2016:7
- 3 Vedlegg til lenke i saken:

[NOU 2016:7. Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn](#)

Bakgrunn for saken

Saken omhandler høringsuttalelse til Karriereveiledningsutvalgets sluttrapport NOU 2016:7 «Norge i omstilling - Karriereveiledning for individ og samfunn». Høringsfristen er 7. november, og høringsinnspillene fra Østfold fylkeskommune, sendes Kunnskapsdepartementet *med forbehold om politisk behandling*.

NOU'en følger som vedlegg, en gjør særlig oppmerksom på at kapittel 15 oppsummerer ekspertutvalgets anbefalinger.

Fakta

27.mars 2015 ble det ved kongelig resolusjon oppnevnt et ekspertutvalg, Karriereveilednings-utvalget, med formål om å utrede hvordan den «livslange karriereveiledningen» kan styrkes. Bakgrunnen for opprettelse av ekspertutvalget, er blant annet samarbeidet med OECD om Skills Strategy Norway, samt at Norge er inne i en økonomisk omstillingsfase. NOU' en er en del av en nasjonal kompetansestrategi.

Viktige elementer for utredningen var tilgang for alle til offentlige karriereveiledningstjenester og grenseflatene for samhandling for offentlige aktører, skulle være tilgjengelig for

alle i målgruppen. 15.oktober 2015 leverte utvalget en delinnstilling om nettveiledning, og 25. april 2016 ble hovedinnstillingen i form av NOU 2016:7 levert. Ettersom utvalget var et ekspertutvalg, og partene i arbeidslivet ikke var representert i utvalget, ble partene gitt anledning til å komme med en uttalelse før innstillingen ble sendt ut til alminnelig høring. Partene leverte en uttalelse som følger høringen. Det er også anledning for høringsinstanser å uttale seg om de synspunktene som fremmes av partene.

NOU 2016:7 er en del av pågående arbeid med å utvikle en nasjonal kompetansepolitisk strategi. Strategien tar utgangspunkt i fire tema/ satsingsområder hvorav ett omhandler «*Gode valg for den enkelte og samfunnet*». OECD Skills Strategy-Action report, Norway, som ble lagt fram høsten 2014, framhever at et velfungerende system for karriereveiledning, herunder rådgivningstjenesten i skolen, kan bidra til at den enkeltes forutsetninger og arbeidslivets etterspørsel etter kompetanse ivaretas på en god måte. Rapporten kom med følgende anbefalinger:

Et mer helhetlig system for livslang karriereveiledning
Et bedre nettbasert tilbud med informasjon og veiledning

I NOU' peker på at det norske samfunnet står overfor flere store utfordringer i årene som kommer, blant annet at:

- Norsk økonomi er i omstilling – krever evne til endring hos folk i alle aldre og yrker
- Innvandring og integrering – kompetansen må utnyttes
- Frafall og feilvalg – gode valg lønner seg for alle
- Utenforskap – behov for livslang læring og deltagelse i arbeidslivet

Disse forholdene gir behov for tilgang til karriereveiledningstjenester av høy kvalitet. I forståelse av karriereveiledning legger utvalget OECDs definisjon til grunn: «*...karriereveiledning viser til tjenester og aktiviteter som skal hjelpe personer, uavhengig av alder og tidspunkt i livet, til ta valg når det gjelder utdanning, opplæring og arbeid, og til å håndtere egen karriere*».

Ekspertutvalget var sammensatt av fagpersoner innen feltet og partene i arbeidslivet ble gitt mulighet til å komme med en samlet felles kommentar til sluttrapporten. Denne ble levert 8. juni 2016. Når det gjelder partenes kommentarer til NOU' en er det enighet om at følgende hovedpunkter er avgjørende for et helhetlig system:

- Det må så raskt som mulig etableres et helhetlig system for karriereveiledning.
- Det må settes av tilstrekkelig med ressurser til en satsning på og koordinering av et helhetlig system for karriereveiledning.
- Tilbudet om god karriereveiledning til hele befolkningen må styrkes betydelig.
- Ansvar og oppgaver må tydeliggjøres både på nasjonalt nivå og regionalt nivå.
- Det må stilles krav til karriereveilederes kompetanse.

Karriereveiledningspolitikken har berøringspunkter både med arbeidsmarkedspolitikken, utdanningspolitikken og integreringspolitikken, og det foreslås en kraftig satsning på karriereveiledning. En stor del av foreslåtte tiltak er organisatoriske, noen innebærer videre

utredninger, en del tiltak kan gjennomføres ved omprioriteringer av midler som i dag benyttes til karriereveiledning, men samtidig vil det være behov for betydelig friske midler.

Østfold fylkeskommune har i sitt hørings svar, valgt å vektlegge punkter som omhandler organisering av helhetlig karriereveiledning, grunnopplæringa, partnerskap for karriereveiledning og karrieresenter. Forslag vedrørende karriereveiledning i kriminalomsorgen, ved fagskoler og folkehøgskoler blir også kommentert.

Østfold fylkeskommunes hørings svar står i kursiv. Forslagene i teksten nedenfor er tatt direkte fra NOU 2016:7.

Forslag vedrørende et helhetlig system for karriereveiledning

- For å sikre helhet og sammenheng i tjenestene når det gjelder kvalitet, bør det etableres et kvalitetsrammeverk basert på en forståelse av at alle har ulike roller i et helhetlig system for karriereveiledning. Dette bør inkludere nasjonale kompetansestandarder – både felles standarder og aktørspesifikke standarder.
- Det må etableres et utdanningstilbud for karriereveiledere i tråd med kompetansestandardene, i form av et fleksibelt utdanningstilbud med både grunn- og videreutdanning.
- Det bør utarbeides en rammeplan for karrierekompetanser, som del av et kvalitetsrammeverk.
- Entreprenørskap. Utvalget mener at alle karriereveiledere bør ha kjennskap til og bevissthet om egen etablering som karrierevei, og også om betydningen av dette i et samfunnsperspektiv.
- Utvalget anbefaler at det etableres et kompetansepolitikk partnerskap på nasjonalt nivå, som en oppfølging av arbeidet med nasjonal strategi for kompetansepolitikk.
- Det må etableres felles etiske retningslinjer for karriereveiledningsfeltet.
- Det bør etableres et karriereveiledningstilbud på nett bestående av et nettsted med informasjon, selvhjelpressurser og en e-veiledningstjeneste

Høringsinnspill

Østfold fylkeskommune støtter at disse punktene må oppfylles for å få en helhetlig og profesjonalisert tjeneste. Det er viktig at organiseringen på nasjonalt nivå gjenspeiler de tiltakene som er bygd opp i fylkene. Utvalgets tilråding om et nasjonalt nettsted for karriereveiledning støttes, men Østfold vil understreke at dette tilbudet må være et supplement til fysisk veiledningstilbud «ansikt til ansikt» og ikke fortrenge øvrige tilbud om karriereveiledning.

Forslag vedrørende grunnopplæringa

- Det må gjennomføres en reell deling av rådgivningsfunksjonen i grunnopplæringen.
- Utdannings- og yrkesrådgivning bør endre navn til karriereveiledning.
- Karriereveiledere i skolen bør defineres som egen stillingskategori, uavhengig av undervisningsstillingenes avtaleverk, stillingen til karriereveilederne bør i prinsippet være hele, men med rom for lokal fleksibilitet.
- Det innføres kompetansekrav for karriereveiledere i grunnopplæringen. (60 studiepoeng)
- Det må satses spesielt på videreutdanning for lærere som skal undervise i faget utdanningsvalg.
- Det bør utvikles et karriereveiledningsfag for elever på studieforbereidende program i videregående opplæring.
- Læringer bør få rett til karriereveiledning på linje med ordinære elever.

Høringsinnspill

Østfold fylkeskommune støtter forslagene. Det viktig at tjenesten blir satt i stand til å levere profesjonell og helhetlig karriereveiledning av høy kvalitet. Tidsressursen bør økes. Det bør opprettes egen stillingskategori for karriereveiledere, og stillinger bør i den grad det er mulig være 100% stillinger. Østfold fylkeskommune har allerede gjennomført delt rådgivningstjeneste og innført begrepene karriereveileder og sosialpedagogisk rådgiver.

Formell kompetanse er viktig bl.a. for å profesjonalisere tjenesten. Østfold fylkeskommune støtter forslaget om 60 studiepoeng til karriereveileder, og at lærere i faget Utdanningsvalg bør ha minimum 30 studiepoeng som krav. Østfold fylkeskommune har tidligere innført krav om minimum 30 studiepoeng i karriereveiledning.

Østfold fylkeskommune støtter forslaget om at lærlinger skal har rett til karriereveiledning.

Elever på studieforbereende program skal foreta viktige valg om utdanning og yrke, og for noen elever er valget av dette programmet tatt med bakgrunn i utsettelse av videre valg. Av disse grunner støtter Østfold fylkeskommune utvikling av et eget karriereveiledningsfag for elever på studieforbereende program.

Forslag vedrørende partnerskap for karriereveiledning

- Partnerskap for karriereveiledning bør videreføres i ny drakt og finansieres gjennom en statlig tilskuddsordning. Samarbeid mellom karrieresentrene og andre aktører, som NAV og kommunen, bør skje innenfor rammen av partnerskapet.

Høringsinnspill

Østfold fylkeskommune støtter videreføring av partnerskap som et helt sentralt virkemiddel for å oppnå helhetlig karriereveiledning. Mekanismer for koordinering og samordning er nødvendig og partnerskap er måten dette er organisert på i fylkene. Partnerskap for karriererettleiing er viktig for et forpliktende samarbeid mellom ulike instanser, etater og andre. Det er viktig at noen har et ansvar som «lead partner». Dette arbeidet krever ressurser og bør sikres gjennom en tilskuddsordning for å forhindre at denne innsatsen nedprioriteres. Østfold fylkeskommune tar et forbehold når det gjelder at partnerskap skal «videreføres i ny drakt». Det er etablert mange ulike organisering i de ulike fylkene, og det er ikke sikkert at alle har behov for å endres. Det viktige er at partnerskap videreføres, og at organiseringen er optimal i forhold til lokale forhold.

Forslag vedrørende karrieresenter

- Det bør etableres karrieresentre med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker. Utvalget foreslår at fylkeskommunen får en lovpålagt plikt til å sørge for et tilstrekkelig tilbud om karriereveiledning til alle over 19 år.

Høringsinnspill

Karrieresenter Østfold ble etablert i 2009 og har vært en vellykket etablering fra starten av. Senteret skal både tilby karriereveiledning for voksne over 19 år, og være en ressurs for øvrige veileder i grunnopplæringa og NAV. Karrieresenteret er etablert gjennom et

partnerskap mellom Østfold fylkeskommune, NAV Østfold og Sarpsborg kommune. Sammen med fem partnerskapsavtaler mellom kommuner og fylkeskommune utgjør karrieresenteret Partnerskap for karriereveiledning i Østfold.

I NOU`en har utvalget gjort vurderinger knyttet til individuelle rettigheter til karriereveiledning. Etter utvalgets mening er det ikke nødvendigvis slik at individuelle rettigheter utløser et kvalitativt godt tilbud, og henviser til voksnes rett til tilpasset grunnskoleopplæring som et eksempel på dette. Utvalget peker på en alternativ tilnærming ved å foreslå at fylkeskommunen får en lovpålagt plikt til å tilby et tilstrekkelig tilbud om karriereveiledning. Utvalget anser at dette kan gi større lokalt handlingsrom for prioriteringer, og de viser til de offentlige bibliotekene som et eksempel på en slik tilnærming. Østfold fylkeskommune støtter utvalgets vurderinger, og forslaget om å gi fylkeskommunen en lovpålagt plikt til å gi et tilstrekkelig tilbud til voksne over 19 år. En lovpålagt plikt vil kreve nødvendige bevilgninger. Imidlertid mener vi at måten plikten oppfylles på bør kunne avgjøres i fylkene, og at eierskap av karrieresenter kan avgjøres i de enkelte fylker. Det er etablert gode løsninger for organisering som bør kunne videreføres.

Karrieresentra bør ikke bare ha som kjerneoppgave å gi veiledning til de over 19 år, men også ha som oppgave å være et kompetansesenter for karriereveiledning for grunnopplæringa og NAV. Østfold fylkeskommune mener at det må være rom for å utforme tilbud, såfremt en lovpålagt plikt er oppfylt.

Andre forslag

Anbefalinger for fagskolene og folkehøyskolene

- At fagskolene bør inngå i et helhetlig system for karriereveiledning, at de som utøver karriereveiledning
- i fagskolene bør ha tilstrekkelig utdanning og kompetanse i tråd med utvalgets anbefalinger for nasjonale kompetansestandarder for ulike veilederroller. Utvalget mener videre at kunnskap om fagskolene skal være et sentralt element i alle karriereveilederes kompetanse.
- At karriereveiledningstjenestene i fagskolene til enhver tid er i samsvar med behovet ved den enkelte fagskole og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.
- At arbeidet folkehøyskolene gjør på dette området må videreføres og gjerne forsterkes.
- At karriereveiledningstjenestene i folkehøyskolene til enhver tid er i samsvar med behovet ved den enkelte skole og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.

Høringsinnspill

Østfold fylkeskommune støtter forslagene.

Anbefalinger for kriminalomsorgen

- At karriereveiledningstjenestene i kriminalomsorgen til enhver tid er i samsvar med behovet i kriminalomsorgen og forholder seg til nasjonale kompetansestandarder for karriereveiledning.
- At kunnskapsgrunnlaget om karriereveiledning i kriminalomsorgen styrkes.

Høringsinnspill

Østfold fylkeskommune støtter forslagene.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen støtter i hovedtrekk de omfattende forslag som er lagt fram i NOU 2016:7, med de synspunkter som er angitt over. Dersom de foreslått tiltakene blir iverksatt, vil karriereveiledningen i Norge gjennomgå store endringer. Østfold har et godt organisert partnerskap for karriereveiledning som inkluderer et eget karrieresenter, og i partnerskap som er inngått mellom kommunene, og med NAV Østfold og Østfold fylkeskommune har fylkeskommunen en viktig koordineringsrolle for karriererettleiing i grunnopplæringa.

Dersom endringene blir gjennomført, vil mange av forslagene øke kostnadene til karriereveiledning. Det vil være nødvendig at fylkeskommunen blir satt i økonomisk stand til å innføre endringer som eventuelt måtte komme.

Fylkesrådmannens anbefaling

Fylkestinget støtter den overordnede anbefalingen til NOU 2016:7 med de kommentarer som framkommer av saksdokumentet.

Sarpsborg 25. oktober 2016

Odd Roald Andreassen
kst. fylkesrådmann

Solveig Olsen Fjærvik
fylkesdirektør

Fylkesordførers behandling

Ingen endring

Fylkesordførers forslag til vedtak

Fylkestinget støtter den overordnede anbefalingen til NOU 2016:7 med de kommentarer som framkommer av saksdokumentet.

Sarpsborg, 7. november 2016

Ole Haabeth
fylkesordfører